

**Övervakning av det svenska detalj-
handelsmonopolet för alkoholdrycker**
- Rapport till Europeiska kommissionen
december 2009

Det svenska detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker

Rapport till Europeiska kommissionen december 2009

Konkurrensverket december 2009

Innehållsförteckning Systembolagsrapporten

1	Konkurrensverkets uppdrag, dess genomförande samt årets rapportering.....	4
1.1	Konkurrensverkets uppdrag	4
1.2	Uppdragets genomförande	4
1.3	Årets rapportering.....	4

1 Konkurrensverkets uppdrag, dess genomförande samt årets rapportering

1.1 Konkurrensverkets uppdrag

I samband med förhandlingarna om svenskt medlemskap i EU behandlades frågan om Systembolagets detaljhandelsmonopol. Europeiska kommissionen (hädanefter kommissionen) ansåg att alla effekter som är diskriminerande mellan nationella och importerade varor måste avlägsnas. Vid protokollförda samtal mellan företrädare för den svenska regeringen och berörda tjänstegrenar inom kommissionen angavs vissa förutsättningar för att detaljhandelsmonopolet skulle anses fungera icke-diskriminerande. Av mötesprotokollet framgår att med icke-diskriminering avses följande:

- Inköps- och försäljningsvillkor för alkoholdrycker ska vara objektiva.
- Villkoren ska tillämpas likvärdigt på medborgare och produkter i gemenskapen.
- Villkoren ska vara transparenta.

I enlighet med överenskommelsen vid Sveriges anslutning till EG ska Konkurrensverket utöva tillsyn över detaljhandelsmonopolet vad gäller dess icke-diskriminerande funktionssätt och rapportera till kommissionen två gånger om året. Uppdraget finns även inskrivet i regeringens instruktion till Konkurrensverket¹. Konkurrensverket har utfört uppdraget sedan den 1 januari 1995.

1.2 Uppdragets genomförande

Konkurrensverkets uppdrag innebär att olika faktorer i Systembolagets verksamhet som kan ha betydelse för bedömningen av detaljhandelsmonopolets nuvarande och fortsatta icke-diskriminerande funktionssätt redovisas. I uppdraget ingår också att redogöra för de åtgärder som har vidtagits eller avses att vidtas av Systembolaget och andra aktörer på marknaden för att säkerställa det icke-diskriminerande funktionssättet.

1.3 Årets rapportering

Konkurrensverket lämnade sin senaste rapport till kommissionen i november 2009. Rapporten innehöll en uppdatering beträffande Systembolagets inköps- och sortimentsmodell samt en kortfattad redogörelse för innehållet i Alkohollagsutredning-

¹ Förordning (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket, 4§

ens slutbetänkande samt Konkurrensverkets respektive Systembolagets yttranden över slutbetänkandet. Vidare rapporterades det om klagomål på Systembolaget som inkommit till Konkurrensverket samt om läget i de rättsprocesser som pågår med anledning av den mutskandal som bland annat Systembolaget varit inblandat i. Rapporten redovisade även försäljningen och konsumtionen av alkohol i Sverige under perioden juli 2008 – juni 2009 samt ärenden som behandlats av Alkoholsortimentsnämnden under samma period.

Sedan novemberrapporten levererades har Svea Hovrätt avkunnat dom i ett mål rörande avtalsrättsliga sanktioner som Systembolaget vidtog mot leverantörsbolaget Vin & Sprit år 2007 med anledning av mutskandalen.² En skiljedomsnämnd vid Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut meddelade i skiljedom i mars 2008 att Systembolaget inte haft rätt att vidta de avtalsrättsliga sanktionerna. Systembolaget klandrade domen och menade att ärendet hanterats felaktigt i skiljedomsnämnden. Svea Hovrätt upphäver skiljedomen, och dömer att Vin & Sprit ska ersätta Systembolaget för dess rättegångskostnader. I sin dom skriver hovrätten bland annat att skiljenämnden överskridit sitt uppdrag samt att det inte kan utslutas att detta fel har inverkat på utgången av ärendet. Hovrättens dom kan inte överklagas.

Vad gäller den sista rättegången avseende mutor och bestickning med anknytning till Systembolaget och dess leverantörer³, har tid för huvudförhandling i Svea Hovrätt satts till den 15-17 februari 2010.

I övrigt har, sedan november, inget nytt framkommit som kan ha betydelse för bedömningen av detaljhandelsmonopolets icke-diskriminerande funktionssätt.

² Mål T4548/08

³ Mål B6564-08